

POKUS O REKONSTRUKCI POSLEDNÍ VEČEŘE JEŽÍŠE NA ZELENÝ ČTVRTEK

Vypracováno podle <http://www.frcth.uniba.sk/THEMES/BIBLE/OT/ostatne/vecera.htm>, podle knihy Marc Stern: Svátky v životě Židů, Vyšehrad 2002, 248 s., podle Hodu_beránka od P. Špilara a podle evangelií. Vypracovalo rodinné společenství „Úterníků“ z Hodkoviček, jan.silhavy@volny.cz) 24.4.2004 – 24.3.2016 – upraveno podle zkušeností po večeři 2013, 2014 a 2015

Tento kompletní text dostanou: Vypravěč 1, Vypravěč 2 a Předsedající

CO JE POTŘEBA PŘIPRAVIT

Jídla na začátku na stole

1. *Slaná voda* v několika mističkách, aby do ní každý dosáhl.

Na talířích, aby na to každý dosáhl (Židé mají pro každého speciální talíř na paschu):

2. *Maror* - hořké byliny, zpravidla křen.

3. *Karpas* – zelenina (používá se petržel nebo jiná zelená rostlina).

4. *Charoset* - hustá sladká kaše z jablek podobná maltě, ze které stavěli otroci v Egyptě.

Recepty na Charoset

A) 1 ½ šálku ořechů (mandle, vlašské ořechy, lískové oříšky), 2 polévkové lžíce cukru, medu nebo kombinace cukru a medu, okolo 4-6 středních jablek, ½ čajové lžičky skořice. Postup: Dokonale nasekat (rozmixovat) ořechy, přidat cukr, med a skořici. Opatrně přidávat červené sladší víno, aby hmota měla konzistenci malty. Podle potřeby dochutit skořicí nebo přisladit.

B) 1 šálek datlí, fiků nebo rozinek, 2 šálky vody, ¼ šálku vinného octa, 2 lžíce čerstvých nebo 1 lžíce sušených yzopových lístků. Postup: Přelijete sušené ovoce vodou a necháte přes noc namáčet. Uvedete do varu a za častého míchání rozvaříte na kaši. Směs ochlaďte a přidejte ocet a yzop.

5. *Beitzah* - pečené (nebo vařené hnědé) (neoloupané!!!) vajíčko – stačí jedno na osobu.

6. Na misce u předsedajícího jsou tři *macesy* (nekvašené chleby), prostřední je největší.

Jídla připravená mimo stůl

7. Nalijí se postupně **3 kalichy vína** (z 2. kalicha se odkapává víno, 3. se proměňuje).

8. *Macesy* (nekvašené chleby) (Těsto z osolené hladké mouky se zadělá v bublinkové minerálce a upeče se v troubě cca 8 minut na 180°C).

9. *Zeroa* – lýtko z beránka, my používáme **kuřecí paličky**, necháme je v teplé troubě.

Beránek = nebo jiné pečené maso s kostí, které připomíná beránka, je hlavní symbol velké noci. (Beránek musel být zdravý, bez vady, ve stáří jednoho roku, sameček. Mohl být z ovce nebo i z koz. Jedl se upečený na ohni. Nesmělo se z něho jíst nic syrového ani vařeného ve vodě, nýbrž jen upečené na ohni s hlavou i s nohama a vnitřnostmi. Beránek jedlo tolik lidí, aby se celý snědl a nezbyvalo. Co by zbylo, bylo spáleno v ohni, aby nic nezbylo do rána. Beránkovi nesměla být zlomena žádná kost. (Ex 12,4-10)) (Některé komunity místo beránčího lýtko (nebo stehna) používají kuřecí krk. Nebo se používá červená řepa, barvou připomínající krvavou oběť.)

10. Mohou se servírovat **zeleninové** nebo **bramborové saláty jako předkrm**.

Nevím, jestli je to totéž: *Chazeret* – hořká zelenina – některé komunity chazeret nepředkládají. Jako chazeret se používají buďto nahořklé druhy salátu nebo čekanka, případně pálivé ředkvičky.)

11. Dále „může následovat **bohatá hostina**“. My používáme ještě buchtu upečenou ve formě **beránka**.

Předměty na stole

sváteční svíce (může jich být víc), zápalky

každý má skleničku na víno, talíř, příbor a texty určené „pro všechny“

bokem jedno umyvadlo a ručník na ruce

Písň Ma Ništana a Dajenu na CD v přehrávači

Figurína Jidáše

Místnost

Ve večeřadle byl stůl ve tvaru půlkruhu. Dovnitř půlkruhu chodilo služebnictvo a obsluhovalo. Z vnější strany stolu byla paprskovitě rozmístěna lehátka. Stolovníci leželi na levém boku a pravou rukou jedli. Dnes Židé sedí na židlích a opírají se jednou rukou o opěradlo.

Pravděpodobné pořadí zleva: Jidáš, Ježíš, Jan, Petr, ostatní libovolně.

Není nutné dodržet.

Účinkující

Vypravěč 1 – má kompletní text,

Vypravěč 2 – má kompletní text,

Předsedající (otec) – má kompletní text,

Lektor muž – má text pro všechny a vyprávění hagady na samostatném listu,

Lektorka žena – má text pro všechny a vyprávění hagady na samostatném listu,

Lektor 2 (muž nebo žena) – má text pro všechny a vyprávění hagady na samostatném listu.

Text pro **Všechny** mají úplně všichni, i ti kdo nemají roli, v textu pro všechny jsou role:

Matka domu: přednese na začátku 2 požehnání

Nejmladší účastník: čte 1 odstavec

Apoštol Petr: čte 1 větu

Apoštol Jan: čte 1 větu

Obsluha (samostatně nemluví, může to být matka domu),
místo Jidáše máme figurínu s otvorem v ústech.

SEDER:

ZAHÁJENÍ

Zapalování svátečních svící

I. ÚVODNÍ OBŘADY

Kadeš (nebo Kidduš) – „požehnání“, „posvěcení“

Urchac – „umytí“

Karpas – „zelenina“ (petržel)

Jachac – „rozdělení“, „půlení“ macesu

II. VELIKONOČNÍ VEČEŘE A HAGADA (= VYPRÁVĚNÍ)

Magid – „vypravěč“, „vyprávění hagady“ – Magid Hagada

SYMBOLICKÁ HOSTINA

Rachca – „druhé umývání“ (*tentokrát všichni*)

Mocí - Macá – „požehnání macesů“ a „pojedení macesů“

Maror – „hořké byliny“ (křen)

Korech – „zavinutí“, „chlebiček“ neboli „Hillelův sandwich“.

(Jidášova zrada)

Šulchan orech – „prostřený stůl“

BOHATÁ HOSTINA.

Bohatá hostina

Afikoman – „zákusek“; Cafun – „skrytý“

III. MODLITBY PO JÍDLE

Baruch – „požehnání po jídle“

Ukončení večeře podle evangelií

IV. ZÁVĚR

Hálél – žalm 136

Píseň Te Deum

(Nirca - tradiční sederové písně)

ZAHÁJENÍ

(Úvodní píseň?)

TAKTO JE PŘEDSAZENO, CO SE JÍ

TAKTO JE PŘEDSAZENO, S ČÍM SE PRACUJE

Vypravěč 2

„Nějprve technická poznámka: dostali jste na papírech texty, ze kterých budeme společně číst. Nemusíte je v průběhu večere sledovat, my s *N* (Vypravěčem 1) budeme všechny úkony komentovat a vždycky vám řekneme, co se bude společně recitovat. To se týká i všech, kdo dostali nějakou roli.“

Vypravěč 1:

„Vítám vás na slavení Paschy, slavnostní sederové večere, při které si Židé připomínají mocné Hospodinovy činy vysvobození z egyptského otroctví.

My si připomínáme Ježíšovu poslední Paschu (Poslední večeri), při které ustanovil eucharistii.

Nyní tedy mají podobnou večeri Židé i křesťané.“

Vypravěč 2:

„Tato večere je tzv. sederová, to znamená, že má daná pravidla a každé jídlo na stole a každý úkon má duchovní význam.“ (*seder = řád*)

Často se při ní opakují požehnání, která poznáte tak, že začínají hebrejským „Baruch ata Adonai Elohenu Melech ha olam“, to znamená „Požehnaný buď, Pane, náš Bože, Králi světa.“ A dál pokračují česky. Na konci požehnání všichni odpovídají Amen.“

Vypravěč 1:

„Vykonavatelem židovské sederové večere byl pán domu, otec rodiny. My si připomínáme Poslední večeri, které předsedal Pán Ježíš. Naši dnešní večeri předsedá ...*N*.“

Vypravěč 2:

„Začínáme. Je večer 14. den měsíce Nisanu...“

Předsedající:

„Baruch ata Adonai Elohenu Melech ha olam.

Požehnaný buď, Pane, náš Bože, Králi světa, že jsi nás posvětil svými příkazy a poručil, abychom odstranili starý kvas.“

Všichni: „Amen.“

Vypravěč 1:

„V domě musel být prohledán každý kout a odstraněny všechny zbytky kvašeného chleba. V některých společenstvích se po domě rozeběhnou děti a mají přinést všechno kvašené. Nalezené zbytky se uschovají, u Židů se spálí v ohni.“

„Připomeňme si slova sv. Pavla: „Odstraňte starý kvas, abyste byli novým těstem!“

Vypravěč 2:

„Pro nás Pascha neznámá fyzický odchod z otroctví z Egypta, ale naše osvobození z otroctví hříchu. Cílem Paschy je přenést události dávného vysvobození z Egypta do současnosti, aby každý pochopil, že každý z nás osobně je Ježíšem vysvobozený z otroctví.“

Zapalování svátečních svící

Vypravěč 1:

„Začíná se obřadem zapalování svátečních svící. Před zapálením svící matka domu přednese úvodní požehnání...“

Matka domu. Úvodní požehnání.

„Baruch ata Adonai Elohenu Melech ha olam.

Požehnaný buď, Pane, náš Bože, Králi světa, že jsi nám daroval život a přivedl nás až k této slavnostní chvíli.“

Všichni: „Amen.“

Vypravěč 1: Pak zapálí slavnostní svíce a řekne.

Matka. Po zapálení svící.

„Baruch ata Adonai Elohenu Melech ha olam.

Požehnaný buď, Pane, náš Bože, Králi světa, že jsi nás posvětil svými přikázáními a přikázal nám zapálit sváteční světla.“

Všichni: „Amen. Kéž tato světla, prozáří naše životy, abychom užívali svých schopností, které jsi nám zdarma daroval, abychom pomáhali a ne škodili, abychom milovali a ne nenáviděli, abychom žehnali a ne proklínali, abychom sloužili tobě, Bože náš, dárce svobody.“

I. ÚVODNÍ OBŘADY

Kadeš (nebo Kidduš) – „požehnání“, „posvěcení“

Vypravěč 1: Všichni si nalijí první kalich vína

Vypravěč 2 během nalévání:

„První kalich je se nazývá „kadešová číše“, protože se žehná víno a KADEŠ znamená „požehnání“.

Celkem se během sederové večeře nalévají čtyři poháry připomíná se jimi čtvero Božích zaslíbení: vyvedení z vnějšího útlatku, vysvobození z vnitřní nesvobody, záchranu z nebezpečí a přijetí za vlastní.“ Čtvrtý kalich my nenaléváme, naléval by se až před závěrečným zpěvem.

Vypravěč 1:

Když mají všichni nalito, společně přednesou **požehnání nad prvním kalichem.**

Všichni:

„Já jsem Hospodin, vyvedu vás z egyptské roboty, vysvobodím vás z vašeho otroctví, zachráním vás vztaženou paží a velkými soudy, přijmu vás za svůj lid a budu vaším Bohem.“ (Ex 6,6-7)

Vypravěč 1: Předsedající vstane, drží plný kalich a říká:

Předsedající:

„Baruch ata Adonai Elohenu Melech ha olam.

Požehnaný buď, Pane, náš Bože, Králi světa, že jsi stvořil plod vinné révy.“

Všichni: „Amen.“

Vypravěč 1: Všichni trochu upijí z 1. kalicha a pokračují poděkováním za vyvedení do svobody:

„Baruch ata Adonai Elohenu Melech ha olam.“

Požehnaný buď Pane, náš Bože, Králi světa, že jsi nám ve své lásce daroval svátky radosti, veselé sváteční chvíle, tento den nekvašených chlebů, tento nádherný den posvátného shromaždění, svátek svobody, na památku odchodu z otroctví. Požehnaný buď, Pane, že nás posvěcuješ, naplňuješ svá zaslíbení, že jsi vždy věrný. Vyvádíš nás do svobody z každého útlaku, který by nám bránil být tvým vlastním lidem. Amen.“

Vypravěč 1: Všichni dopijí první kalich vína

(Může následovat nějaká píseň)

Urchac – „umytí“

Obsluha přinese předsedajícímu umyvadlo a ručník.

Vypravěč 1: „Po požehnání vína následuje obřad URCHAC – umývání. Při tomto prvním umývání se očišťuje jenom předsedající. Prosím obsluhu, aby přinesla předsedajícímu umyvadlo a ručník. Předsedající si umyje ruce. Ostatní se budou umývat až později při druhém umývání.“

Vypravěč 2 říká při umývání:

„Při slavnosti Paschy byl pán domu nebo otec rodiny zástupcem dobrotivého Boha. Proto se mu prokazovala zvláštní úcta. Po požehnání vína mu umyl ruce některý člen rodiny. Umývání symbolizuje očištění se před Bohem.“

Karpas – „zelenina“ (petržel)

Vypravěč 1:

„Nyní je obřad, který se jmenuje KARPAS – zelenina.“

Vypravěč 2:

„Všimněte si, že všechny texty při večeři jsou v první osobě množného čísla – „MY“ – aby se zdůraznila naše sounáležitost s Abrahamem, Mojžíšem a našimi duchovními praotci.“

Slaná voda, zelenina karpas (petržel)

Předsedající zvedne petržel a řekne:

„Dnes slavíme svátek jara jako času lásky, ale nejen to, pro nás je to především svátek svobody a podivuhodné záchranu, kterou nám daroval Bůh. Nemůžeme zapomenout na mnohá utrpení v naší nesvobodě. Nemůžeme zapomenout, že i dnes je život často ponořen do moře slz a utrpení. Ať nám toto ponoření karpasu – petržele – do slané vody připomene naše spojení s lidmi, kteří dnes trpí v jakémkoli otroctví.“

Vypravěč 1: „Všichni pozdvihnou kousek karpasové zeleniny, pronesou požehnání nad karpasem.“

Všichni. Požehnání nad karpasem (petrželí).

„Baruch ata Adonai Elohenu Melech ha olam.

Požehnaný buď, Pane, náš Bože, Králi světa, stvořiteli plodů země, ty nám setřeš každou slzu z očí. Amen.“

Vypravěč 1: Potom každý zeleninu dvakrát namočí do slané vody a sní.

Vypravěč 1: Nyní se servíruje další karpasová zelenina: nějaké lehké zeleninové či bramborové saláty jako předkrm. Je vhodné se trochu najíst, abychom neměli hlad při vyprávění HAGADY. Texty můžete odložit, je:

– Přestávka na jídlo, jí se předkrm –

Nečíst: Po předkrmu by použité nádoby mělo být uklizené se stolu, ale z praktických důvodů necháme talíře i příbory stejné.

Jachac – „rozdělení“, „půlení“ macesu

Připravit misku se třemi macesy, plátno např. utěrku a samostatný čistý talíř

Vypravěč 2:

„Prosím připravit misku se třemi macesy, utěrku a čistý talíř. Svoje texty zatím nepotřebujete, jen sledujte děj.

Předsedající provádí, co vypravěč říká.

Vypravěč 1:

„Po předkrmu následuje obřad JACHAC, to znamená lámání macesu.“

Vypravěč 2:

„Na stole stojí mísa s třemi nekvašenými chleby. Každý chléb je přikrytý a každý chléb má své jméno. Nejspodnější se jmenuje „Izrael“, to znamená vyvolený lid; střední maces je „Levi“, ten představuje kněze; a horní se jmenuje „Kohen“ a představuje velekněze.

Předsedající rozlomí prostřední chléb a větší část odloží na zvláštní talíř, přikryje ho a uloží stranou. Ten je totiž určený Mesiáši.“

Vypravěč 1:

„Mesiáš je očekávaný, ale nyní je ještě skrytý. Tento mesiášský chléb se nazývá „AFIKOMAN“. Nesmí ho sníst nikdo jiný než Mesiáš.“

Vypravěč 2:

„Pokud Mesiáš během slavnosti nepřijde, mohou po slavnosti mesiášský chléb „AFIKOMAN“ sníst děti.“

Vypravěč 1:

„Tento skrytý maces, „mesiášský maces“, byl na konci večere Ježíšem proměněný ve skutečného Mesiáše – v Eucharistii.“

Miska s macesy

Předsedající: *vezme do ruky misku s macesy:*

„Toto je chléb chudých. Spojujeme se s lidmi na celém světě. Přijďte, všichni, hladoví, a jezte a slavte s námi Paschu! Letos slavíme ještě zde, příště už budeme v zaslíbené zemi. Letos jsme ještě v otroctví, příště už budeme lidé svobodní.“

Vypravěč 1: Tím skončila úvodní část večere.

II. VELIKONOČNÍ VEČEŘE A HAGADA (= VYPRÁVĚNÍ)

Magid – „vypravěč“, „vyprávění hagady“ – Magid Hagada

Vypravěč 1: „Všichni si nalijí druhý kalich vína, kalich vysvobození, a zatím ho nechají stát. K ruce si vezměte svoje texty.“

Vypravěč 2: „Po nalití kalicha vysvobození následuje část večeře, která se jmenuje MAGID HAGADA, vyprávění HAGADY.“

Nejmladší účastník zazpívá nebo zarecituje píseň MA NIŠTANA, která obsahuje pět otázek. My si tu píseň pustíme v hebrejštině a pak nám ji nejmladší účastník zarecituje česky.“

(Píseň MA NIŠTANA)

Nejmladší účastník *zarecituje česky:*

„Čím se odlišuje dnešní noc od jiných nocí?
Proč dnes jíme nekvašené macesy, když jindy jíme obyčejný chléb?
Proč dnes jíme jen hořké byliny, když jindy jíme všechny druhy zeleniny?
Proč namáčíme zeleninu do slané vody?“
Proč dnes jíme všichni opření o opěradla, když jindy jíme normálně?“

Předsedající:

„Je tu mnoho otázek. Nyní si na ně odpovězme.“

Všichni.

„Byli jsme faraónovými otroky v Egyptě
a Hospodin nás svou mocnou rukou z Egypta vyvedl.
Před našima očima vykonal Hospodin znamení
a veliké hrozné zázraky proti Egyptu,
proti faraónovi i proti celému jeho domu.
Ale nás odtamtud vyvedl,
aby nás přivedl sem
a dal nám zemi,
kterou přísežně přislíbil našim otcům.“ (*Dt 6, 20 - 23*)

Předsedající:

„Kdyby nás Pán z Egypta nevysvobodil, byli bychom my, naše děti a děti našich dětí stále zotročení.“

Všichni:

„Tehdy jsme uctívali modly
a byli zotročení vlastními hříchy,
ale Bůh nám ve své dobrotě a milosrdenství
odpustil naše přestoupení
a povolal nás,
abychom byli jeho lidem.“

Předsedající:

„Proto je tato noc odlišná od všech ostatních. Musíme si připomínat, kým jsme, co pro nás Bůh učinil a svým dětem vyprávět příběh o Boží milosti a záchraně.“

Všichni:

„Baruch ata Adonai Elohenu Melech ha olam.

Požehnán buď, Pane, náš Bože, Králi světa, že jsi nás vysvobodil ze všeho, co nás zotročovalo. Amen.“

Vypravěč 1: „Lektoři nám přečtou vyprávění HAGADY, které dostali na samostatných listech.“

Vyprávění HAGADY.**Lektor:**

„Když bylo Abramovi devětadevadesát let, ukázal se mu Hospodin a řekl: „Já jsem Bůh všemohoucí.“ Tu padl Abram na tvář a Bůh pokračoval: „Já jsem! Mezi sebe a tebe kladu svou smlouvu. A toto je má smlouva s tebou: Staneš se praotcem hlučícího davu pronárodů. Převelice tě rozplodím i králové z tebe vzejdou.“ (Gen 1-9)

Lektorka:

„Hospodin toto zaslíbení obnovoval pro každou generaci, Izákovi i Jákobovi. Později Jákobovy děti sestoupily za chlebem do Egypta, kde jejich bratr Josef byl faraónovým poradcem. Časem se z nás stal velký, mocný a početný národ.“

Lektor:

„Avšak léta ubíhala a moci se ujal další faraón, který si na Josefa nepamatoval a jeho Boha neznal a našeho velkého národa se začal bát. Proto nás surově zotročil. Egyptané nás začali nenávidět, pronásledovat, trápili nás a nasadili nám tvrdou robotu. Museli jsme vyrábět cihly ze slámy a hlíny a stavět faraónova města.“

Lektorka:

„Faraó všemu svému lidu rozkázal: „Každého syna, který se Hebrejkám narodí, hod'te do Nilu; dcery nechte naživu.“ (Ex 22)

Lektor:

„Uprostřed tohoto utrpení jsme volali k Hospodinu a doufali, že bude pamatovat na svá zaslíbení, která dal našim praotcům. A Bůh slyšel naše volání, viděl naši bídu, naše útrapy a náš útlak a rozpomenul se na smlouvu, kterou uzavřel s Abrahámem.“

Lektorka:

„Jedné lévijské ženě se narodil syn. Tři měsíce ho ukrývala. Ale déle už ho ukrývat nemohla. Proto pro něho připravila ze třtiny ošatku, vymazala ji asfaltem a smolou, položila do ní dítě a vložila do rákosí při břehu Nilu. Tu sestoupila faraónova dcera, aby se omývala v Nilu. Vtom uviděla v rákosí ošatku a poslala svou otrokyni, aby ji přinesla. Otevřela ji a spatřila plačícího chlapce. Bylo jí ho líto a přijala ho za syna. Dala mu jméno Mojžíš.“ (Ex 2, 3-6)

Lektor:

„Když Mojžíš vyrostl, Hospodin na něho zavolal zprostředku hořícího keře: „Mojžíši, Mojžíši! Já jsem Bůh tvého otce, Bůh Abrahamův, Bůh Izákův a Bůh Jákobův. Dobře jsem viděl ujařmení svého lidu, který je v Egyptě. Slyšel jsem jeho úpění. Znáám jeho bolesti. Nuže pojď, pošlu tě k faraónovi a vyvedeš můj lid, Izraelce, z Egypta.“ Mojžíš Bohu namítl: „Až se mě Izraelci zeptají, jaké je tvé jméno, co jim odpovím?“ Bůh řekl Mojžíšovi: „Jsem, který jsem.“ (Ex 3, 1-14)

Lektorka:

„Když Mojžíš žádal faraóna, aby nás propustil, faraó odmítl a ještě zvýšil útlak. Ani v ranách a pohromách, které tehdy na Egypt přišly, faraó nerozpoznal důsledky své zatvřelosti a nepropustil nás. Tak postupně přišlo na Egypt deset

ran. Ale farao zůstal v srdci neoblomný a lid nechtěl propustit. Teprve po desáté, nejtvrděší ráně nás farao propustil.“

Předsedající pozvedne svůj (druhý) pohár:

„Tento pohár se nazývá pohár vysvobození. Budeme jím oslavovat vysvobození z otroctví. Ale naše radost je poznamenána tím, že i Egyptané, trpěli faraónovou zatvzeleností. A my se neradujeme ze smrti žádného z Božích dětí. Nyní si budeme připomínat egyptské rány, při každé ráně ukápneme kapku vína z našich číší, abychom si uvědomili důsledky zla v našem světě.“

Deset kapek vína odkápneme na znamení smutku nad oběťmi

Předsedající:	Všichni:
První rána: DAM	– voda v Nilu se proměnila v krev
Druhá rána: CFARDÉA	– po celé zemi se hemžily žáby
Třetí rána: KINÍM	– přiletěly mraky komárů jako prach po celé zemi
Čtvrtá rána: ÁROV	– jedovaté mouchy napadly dobytek
Pátá rána: DEBER	– mnoho dobytku umřelo na mor
Šestá rána: ŠCHÍN	– lidem i zvířatům se udělaly na těle vředy
Sedmá rána: BÁRÁD	– přišla hrozná zima, takže všechno umíralo
Osmá rána: ARBE	– přiletěly kobylky a sežraly všechny rostliny
Devátá rána: CHOŠECH	– rozhostila se černá tma a trvala po tři dny
10. rána: MAKAT BECHÓRÓT	– zemřeli všichni prvorození

Pokračování HAGADY.

Lektor 2:

„Čtení z knihy Exodus: Hospodin řekl Mojžíšovi a Áronovi v egyptské zemi: „Tento měsíc bude pro vás začátkem měsíců. Bude pro vás prvním měsícem v roce. Vyhlaste celé izraelské pospolitosti: Každý vezmete beránka podle svých rodů, beránka na rodinu. Navečer čtrnáctého dne tohoto měsíce bude celé shromáždění izraelské pospolitosti beránky zabíjet. Pak vezmou trochu krve a potrou jí obě veřeje i nadpraží u domů, v nichž jej budou jíst. Tu noc budou jíst maso upečené na ohni a k němu budou jíst nekvašené chleby s hořkými bylinami. Budete jej jíst takto: Budete mít přepásaná bedra, opánky na nohou a hůl v ruce. Sníte jej ve chvatu. To bude Hospodinův hod beránka. Tu noc projdu egyptskou zemí a všecko prvorozené v egyptské zemi pobiji, od lidí až po dobytek. Všechna egyptská božstva postihnu svými soudy. Já jsem Hospodin. Na domech, v nichž budete, budete mít na znamení krev. Když tu krev uvidím, pominu vás a nedolehne na vás zhoubný úder, až budu bít egyptskou zemi. Ten den vám bude dnem pamětním, budete jej slavit jako slavnost Hospodinovu. Budete jej slavit po všechna svá pokolení. To je provždy platné nařízení.“ (Ex, 12,1-20)

Lektorka:

„Když nastala půlnoc, pobil Hospodin v egyptské zemi všechno prvorozené, od prvorozeného syna faraónova, který seděl na jeho trůnu, až po prvorozeného syna zajatce v žalářní kobce, i všechno prvorozené z dobytka. Tu farao v noci vstal, i všichni jeho služebníci a všichni Egyptané. Ještě v noci povolal Mojžíše a Árona a řekl: „Seberte se a odejděte z mého lidu, vy i Izraelci. Jděte, služte Hospodinu, jak jste žádali. Vezměte také svůj brav i skot, jak jste žádali, a jděte. A vyproste požehnání i pro mne.“ (Ex 12, 29-32)

Předsedající:

„Hospodin nás přivedl na toto místo a dal nám tuto zemi, zemi oplývající mlékem a medem.“ (Dt 26,9)

Vypravěč 1: „Nyní Židé zpívají píseň DAJENU – ‚stačilo by nám to‘. My si ji pustíme v originální hebrejské verzi a potom si DAJENU zarecitujeme česky.“

Píseň DAJENÚ (= „Stačilo by nám to“)

Předsedající:	Všichni:
Kolika laskavostmi nás Všudypřítomný zavazuje: Kdyby nás vyvedl z Egypta, ale nerozevřel pro nás moře“	- stačilo by nám to.
Kdyby pro nás moře rozevřel, ale neprovedl nás na pevninu	- stačilo by nám to.
Kdyby nás provedl na pevninu, ale pronásledovatele neutopil	- stačilo by nám to.
Kdyby pronásledovatele utopil, ale nepečoval o nás v poušti	- stačilo by nám to.
Kdyby o nás pečoval v poušti, ale nekrmil nás manou	- stačilo by nám to.
Kdyby nás krmil manou, ale nedal nám Šabbat	- stačilo by nám to.
Kdyby nám dal šabbat, ale nepřivedl nás k hoře Sinaj	- stačilo by nám to.
Kdyby nás přivedl k hoře Sinaj, ale nedal nám Tóru	- stačilo by nám to.
Kdyby nám dal Tóru, ale nedovedl nás do Izraele	- stačilo by nám to.
Kdyby nás dovedl do Izraele, ale nezbudoval si tam Příbytek	- stačilo by nám to.
Oč víc pak musíme vděčit za ty nesčetné laskavosti, kterými nás Všudypřítomný obdařil!	

Všichni:

„Vyvedl nás z Egypta. Rozevřel před námi moře. Provedl nás jím na pevninu. Pronásledovatele utopil. Pečoval o nás v poušti čtyřicet let. Krmil nás manou. Daroval nám Šabbat. Dovedl nás k hoře Sinaj. Daroval nám Tóru. Dovedl nás do Izraele. Zvolil si tam svůj Příbytek, aby nám poskytl smíření našich hříchů.“

Druhý kalich vína, kalich vysvobození

Předsedající vstane a má v ruce plný kalich:

„Baruch ata Adonai Elohenu Melech ha olam.

Požehnaný buď, Pane, náš Bože, Králi světa, že jsi stvořil plod vinné révy a že jsi nás vysvobodil.“

Všichni: „Amen.“

Vypravěč 1: Všichni vypijí kalich vysvobození a následuje druhé umývání.

SYMBOLICKÁ HOSTINA

Rachca – „druhé umývání“ (tentokrát všichni)

Vypravěč 1:

„Připraví se apoštol Petr.

Tato část večere je symbolická hostina a začíná druhým umýváním. Obsluhu prosíme, aby přinesla umyvadlo a ručník a předala ho předsedajícímu.“

Vypravěč 2:

„Chléb je darem života, proto než budeme jíst chléb, z úcty k tomuto Božímu daru se před jeho požíváním všichni očistí. Začíná předsedající a při tom všichni společně předneseme poděkování při umývání.“

Předsedající: si myje ruce a Všichni říkají požehnání:

„Baruch ata Adonai Elohenu Melech ha olam.

Požehnaný buď, Pane, náš Bože, Králi světa, že nás očistí uješ. Amen.“

Předsedající vezme umyvadlo, přepáše se ručníkem a obchází ostatní, každý si smočí ruce a utře do ručníku.

Vypravěč 2:

„Podobně jako předsedající otec rodiny, také všichni ostatní se budou umývat. Při Ježíšově poslední večeři ale místo obsluhy nečekaně vstal sám předsedající Ježíš a šel všechny kolem stolu umývat.“

Vypravěč 1: „Předsedající všechny obejde a každý si namočí ruce a otře do ručníku.“

Vypravěč 2: „Poděkování Bohu za očištění vlastně všichni říkali Ježíšovi. Všichni, až na Petra. Petr se zdráhal.“

Petr: „Pane, ty mně nebudeš sloužit!“

Vypravěč 2: A Ježíš mu na to řekl:“

Předsedající: „Jestliže tě neumyji, nebudeš mít se mnou podíl.“

Vypravěč 2: „A Petr se nakonec taky nechal umýt.“

Předsedající se zase posadí: „Pane Ježíši, požehnaný buď, že nás očišťuješ. Děkujeme ti za to, co jsi udělal při poslední večeři. Jako Mistr, učitel a Pán jsi umýval apoštolům nohy. Dal jsi nám příklad, abychom také sloužili bez ohledu na to, v jakém jsme postavení a koho máme před sebou.“

Mocí - Macá – „požehnání macesů“ a „pojedení macesů“

Vypravěč 1: „Následuje požehnání macesů neboli MOCÍ MACÁ.“

Vypravěč 2: „Předsedající vezme všechny chleby a požehná je.“

Předsedající:

„Baruch ata Adonai Elohenu Melech ha olam.

Požehnaný buď, Pane, náš Bože, Králi světa, že nám dáváš chléb.“

Všichni: „Amen.“

Vypravěč 2: „Předsedající rozláme maces a pošle talíř s nalámanými macesy kolem stolu. Každý si vezme kousek macesu. Potom všichni přednesou požehnání nad chleby.“

Všichni. Požehnání nad chleby.

„Baruch ata Adonai Elohenu Melech ha olam.

Požehnaný buď, Pane, náš Bože, Králi světa, žes nás posvětil svými přikázáními a přikázal nám jíst nekvašený chléb. Amen.“

Vypravěč 2: A všichni sní kousek nekvašeného chleba

Maror – „hořké byliny“ (křen)

Vypravěč 1: „MAROR jsou hořké byliny, u nás je to křen.“

Vypravěč 1: „Předsedající pozdvihne hořké byliny (křen).“

Předsedající:

„Požití těchto hořkých bylin kéž nám připomene hořkost našeho otroctví v Egyptě. Až je budeme jíst, dopřejme si zakusit hořkou chuť slz soucitu s našimi otci a matkami prožívajícími tak velkou bolest. Avšak prolévejme slzy také pro ty,

kteří jsou ještě i dnes stále zotročeni a ještě nezakusili záchranu, kterou přináší náš milostivý Bůh.“

Vypravěč 1: Všichni přednesou požehnání bylin.

Všichni. Požehnání bylin.

„Baruch ata Adonai Elohenu Melech ha olam.

Požehnaný buď, Pane, náš Bože, Králi světa, žes nás posvětil svými přikázáními a přikázal nám jíst hořké byliny. Amen.“

Korech – „zavinutí“, „chlebíček“

Sladká omáčka charoset, maces, křen

Předsedající dělá, co říká vypravěč.

Vypravěč 1: „Předsedající pozdvihne charoset.

Charoset připomíná barvou cihly, které museli Hebrejci v Egyptě vyrábět jako faraonovi otroci. Ať každá trpkost v lidském životě je oslazena a zmírněna nadějí na Boží pomoc. Předsedající pak vezme hořkou bylinu (křen), vloží mezi dva macesy, namočí to do charosetu nebo nanese charoset lžičkou a sní. Tomu se říká „Hillelův sandwich“ neboli „korech“.

Totéž učiní všichni ostatní.“

Sní se chlebíček „korech“

Jidášova zrada

Apoštolové Petr, Jan, figurína Jidáše

Vypravěč 2:

„Připraví se apoštolové Jan a Petr.

Pán Ježíš při Poslední večeři už věděl, co ho za chvíli čeká. Věděl, že přišla jeho hodina. Jak se asi cítil? Možná jste ten pocit už také poznali. Je plný úzkosti, ale jeho nejbližší to nechápou. Ježíš se jim snažil naznačit, co ho čeká: „Budu vyvýšen ze země, přitáhnu všechny k sobě.“ „Má duše je sevřena úzkostí.“ „Ne všichni jste čistí.“ Oni stále nechápali. Proto Ježíš narovinu řekl:“ (*Jan 13*)

Předsedající: „Říkám vám, jeden z vás, kteří tu se mnou sedí u stolu, mě zradí.“

(*Mt 26,21; Lk 22,21*)

Vypravěč 2: „Apoštol Jan se zeptal.“

Jan (k Ježíšovi): „Pane, a kdo to je?“

Vypravěč 2: „Ježíš věděl, kdo ho zradí.“

Předsedající (Ježíš): „Je to ten, komu teď podám chleba.“

(*Ježíš omočí maces a podá ho Jidášovi a řekne mu.*)

„Co chceš učinit, učíš hned!“

Vypravěč 2:

„Jidáš snědl sousto a odešel. Ježíš dobře věděl, kam Jidáš jde. Mohl tomu možná ještě zabránit, ale už v tuto chvíli svou oběť přijal. V Písmu čteme, že po odchodu Jidáše Ježíš řekl:“

Předsedající:

„Nyní byl oslaven Syn člověka a Bůh byl oslaven v něm.“ (*Jan 13,31*)

Vypravěč 1: „Jidáše odstraníme.“

Šulchan orech – „prostřený stůl“

Vypravěč 1: „Nyní začíná vlastní večeře, a to snědením pečených vajíček.“

Pečené vajíčko ve skořápce

Předsedající zdvihne vajíčko:

„Vajíčko je symbolem naděje a nového života. Jeho křehkost nám připomíná lidskou křehkost.

(túkne vajíčkem o stůl)

Rozbitá skořápka je připomenutím zničení chrámu.

Ale Boží milost není omezena na chrám a chrámové oběti.“

Vypravěč 1: „Všichni přednesou požehnání nad vejci.“

Všichni. Požehnání nad vejci.

„Baruch ata Adonai Elohenu Melech ha olam.

Požehnaný buď, Pane, náš Bože, Králi světa, že slyšíš nárek utlačených, přinášíš svobodu zajatým a tvoříš z nás svůj vlastní lid. Amen.“

Vypravěč 1: „Každý ponoří kousek vajíčka do slané vody a sní ho.“

ZEROA – kousek masa na kosti

Vypravěč 1: Předsedající zdvihne kousek masa na kosti (beránka) a zeptá se.“

Předsedající s kouskem masa na kosti:

„ZEROA – jaký význam má ZEROA – beránek?“

Všichni. ZEROA – význam beránka.

„Bože, byli jsme poslušni tvých pokynů, pomazali jsme veřeje svých příbytků krví obětovaného beránka a smrt „přeskočila“ naše domy.“

Předsedající:

„Proto se i dnešní slavnost nazývá ‚pascha‘, to (v hebrejštině) znamená ‚přeskočit‘ nebo ‚překročit‘.“

Vypravěč 1: „Všichni přednesou požehnání nad beránkem.“

Všichni. Požehnání nad beránkem.

„Baruch ata Adonai Elohenu Melech ha olam.

Požehnaný buď, Pane, náš Bože, Králi světa, že jsi nás ochránil. Amen.“

Vypravěč 1: „Sní se symbolický kousek beránka a NÁSLEDUJE BOHATÁ HOSTINA. Texty můžete odložit. Po jídle bude následovat už jen AFIKOMAN. Kromě skrytého macesu a jednoho posledního kalicha se teď sní všechno jídlo. Rozkrájíme také buchtového beránka.“

NÁSLEDUJE BOHATÁ HOSTINA

Jí se bohatá hostina

– Přestávka na hlavní jídlo –

Konverzace při jídle se má týkat jen Božích věcí. (Lk 22, 24: „Vznikl mezi nimi spor, kdo z nich je největší...“)

Vypravěč 1 po jídle: „Ztišíme se a pokračujeme.
Ke konci jídla se Pán Ježíš loučil s apoštoly. Řekl jim:“

Předsedající:

„Budu s vámi už jen krátce. Přichází hodina, kdy se rozprchnete a opustíte mě. Budete se třást strachy. Petr mě třikrát zapře. Budete mě hledat. Ale tam, kam já jdu, tam vy jít nemůžete. Ale nebojte se, jen věřte. Nezanechám vás osiřelé. Jdu vám připravit místo v domě svého Otce. Pak přijdu a vezmu vás k sobě. Milujte se navzájem, ať každý vidí, že jste moje děti.“ (srv. Jan 13, 33...)

Afikoman – „zákusek“ a Cafun – „skrvtý“

Skrytá část nekvašeného chleba

Vypravěč 2:

„Po večeři přichází obřad zvaný zákusek – AFIKOMAN. Ježíš vzal skrytou část macesu – CAFUN – to je ten „mesiášský maces“, požehnal ho a proměnil v Eucharistii.“

Předsedající:

„Baruch ata Adonai Elohenu Melech ha olam.
Požehnaný buď, Pane, náš Bože, Králi světa, že nás sytíš chlebem života věčného. Děkujeme ti, Pane Ježíši, Kriste, že jsi nám odhalil tento skrytý mesiášský chléb a proměnil ho v chléb, který sytí nejen tělo, ale i duši. Ty jsi řekl: Já jsem chléb života. Vezměte a jezte.“ My to nyní konáme symbolicky na tvou památku.“

Všichni: „Amen.“

Vypravěč 2: „Předsedající rozláme mesiášský maces a nechá se kolovat talíř,
každý si kousek vezme a sní ho.“

(Po „zákusku“ (Afikomenu) už Židé nesměli nic jíst až do druhého dne.)

III. MODLITBY PO JÍDLE

Baruch – „požehnání po jídle“

Vypravěč 1: „Po večeři se nalije třetí kalich vína, kalich spásy.“

Vypravěč 1:

„Baruch je další část sederové večeře a znamená požehnání po jídle.“

Vypravěč 2:

„Židé stále očekávají příchod Mesiáše. Prosím toho, kdo je u dveří, aby otevřel dveře a všichni předneseme zvolání při otvírání dveří.“

Obsluha otevře dveře

Všichni. Zvolání při otvírání dveří.

„Baruch ata Adonai Elohenu Melech ha olam.
Požehnaný buď, Pane, náš Bože, Králi světa, který k nám přicházíš. Amen.“

Vypravěč 2: „Třetí kalich, kalich spásy, to byl ten, který Ježíš proměnil v Eucharistii.“

Předsedající vstane a s kalichem v rukou říká:

„Baruch ata Adonai Elohenu Melech ha olam.
Požehnaný buď, Pane, náš Bože, Králi světa a požehnaný buď Pane Ježíši, Kriste. Blíží tvá hodina. Hodina, kdy budeš vyvýšen na dřevo kříže a oslavíš tak svého

nebeského Otce. I v této pro tebe tak těžké chvíli jsi myslel na své blízké a modlil ses za ně. Vzal jsi třetí kalich vína – kalich spásy – požehnal jsi ho a řekl Pijte z něho všichni. Toto je kalich nové smlouvy, na odpuštění hříchů.

Konáme to na tvou památku a budeme to konat po všechny věky věků.“

(*srv. Jan 17*)

Všichni: „Amen.“

Vypravěč 2: Vypijeme třetí kalich a to je konec sederové večeře. Podle evangelií Ježíš řekl:“

Ukončení večeře podle evangelií

Předsedající:

„Vstaňte, pojďme odtud!“ (*J 14,30*)

Vypravěč 1:

„... a odešli na Olivovou horu do Getsemanské zahrady. (*Mt 26,30*)

Na úplný závěr zarecitujeme Velký Hálél a zazpíváme Te Deum.“

IV. ZÁVĚR

Hálél – žalm 136

Všichni zpívají Velký Hálél (*nebo Te Deum – viz dál*)

(*recitují střídavě dva chóry na způsob breviáře*)

1- Chválu vzdejte Hospodinu, protože je dobrý, – jeho milosrdenství je věčné.

2- Chválu vzdejte Bohu bohů, – jeho milosrdenství je věčné.

1- Chválu vzdejte Pánu pánů, – jeho milosrdenství je věčné.

2- Jedině on koná velké divy, – jeho milosrdenství je věčné.

1- Nebesa učinil důmyslně, – jeho milosrdenství je věčné.

2- Zemi na vodách překlenul oblohou, – ...

1- Učinil veliká světla, ...

- Slunce, aby vládlo ve dne, ...

- Měsíc a hvězdy, aby vládly v noci, ...

- Ranil Egypt v jeho prvorozených, ...

- A vyvedl Izraele z jeho středu, ...

- Pevnou rukou a vztaženou paží, ...

- On rozdělil Rákosové moře vedví, ...

- A převedl Izraele jeho středem, ...

- Faraóna s vojskem smetl do Rákosového moře, ...

- Svůj lid vodil pouští, ...

- Pobil velké krále, ...

- Zahubil vznešené krále, ...

- Krále Emorejců Síchona, ...

- A bášanského krále Óga, ...

- Jejich zemi předal do dědictví, ...

- Do dědictví Izraele, svého služebníka, ...

- Když jsme byli poníženi, rozpomněl se na nás, ...

- A vyrval nás našim protivníkům, ...

- Veškerému tvorstvu dává pokrm, ...

- Chválu vzdejte Bohu nebes, ...

Píseň Te Deum

1. Bože, chválíme tebe, – Pane, moc tvou velebíme,
kterou zná zem i nebe, – všem tvým skutkům se divíme;
když se vše v světě mění, – ty sám jsi bez proměny.
2. Vše, co jen chválit může, – cherubové serafové
chválí tě velký Bože, – nebe, země zástupové,
ode všech jsi nazýván: – „Svatý, svatý, svatý Pán.“
3. Svatý Pán Bůh Sabaoth, – svatý, jenž řídí národy,
jenž pomáhá z béd a psot. – Nebe, zem, povětří, vody
plné jsou cti, chvály tvé, – neb vše tvoje dílo je.
4. Pane, smiluj, smiluj se, – buď s námi tvé požehnání;
oč prosíme, staniž se – podle našeho doufání.
Kdo v tě doufá samého, – neopustíš žádného.

Předsedající: „Dobrořečme Otcí i Synu i Duchu svatému.“

Všichni: „Chvalme a vyvyšujme ho na věky.“

Předsedající: „Pane, vyslyš mou modlitbu.“

Všichni: „A mé volání přijď k tobě.“

Předsedající: „Modleme se: Bože, tvé milosrdenství je nezměrné a tvá dobrotivost jako nevyčerpatelný poklad; vzdáváme díky tvé velebnosti za udělené dary a prosíme, abys nás neopouštěl a připravil k budoucím odměnám; skrze Krista, našeho Pána.“

Všichni: „Amen.“

Nirca - tradiční sederové písně

Může následovat zpěv různých hebrejských písní.